

Presentationer

MUCF - Nätverksträff för kommuner och det civila samhället

Temat: Civilsamhällets roll och folkbildningens betydelse för landsbygden

21 maj 2024.

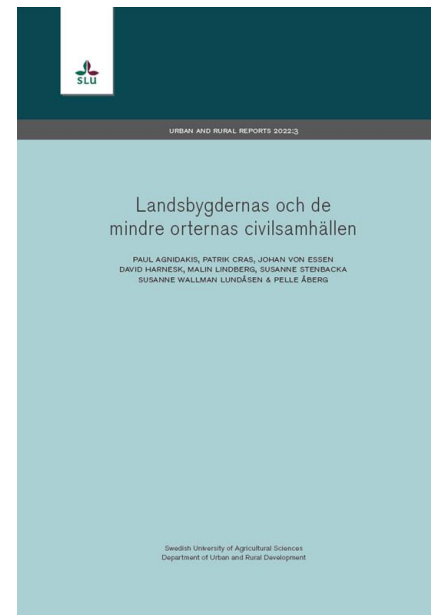

Civilsamhällets roll och folkbildningens betydelser för landsbygder och dess invånare

Johan von Essen & Pelle Åberg

Våra studier

- Projektgrupp:
  - Pelle Åberg, Marie Cederschiöld högskola
  - Johan von Essen, Marie Cederschiöld högskola
  - Patrik Cras, Sveriges lantbruksuniversitet
  - Marie Nordfeldt, Karlstads universitet
  - Kjell Hansen, Sveriges lantbruksuniversitet
- Formas: Lokala civilsamhällets roll för rurala samhällen
- LRF: Om Lantbrukarnas Riksförbund som folkrörelseorganisation
- Folkbildningsrådet: Folkbildning i landsbygder
- Fokus på ett antal lokalsamhällen i olika typer av landsbygder
- Framförallt intervjuer och etnografiskt fältarbete

Forskningsintresse för betydelsen av landsbygdens lokala civilsamhällen

Medborgerlig organisering för att ersätta eller komplettera lokal infrastruktur när företag och offentliga organisationer dragit sig tillbaka.

På så sätt skulle de lokala civilsamhällena vara en lösning på avfolkning av landsbygden och fortsatt urbanisering.

Men...

... landsbygdernas lokala civilsamhällen visade sig ha fler betydelser

- En arena för att skapa en gemensam identitet och självförtroende som motstånd till den "urbana normen" – Community building
- Erbjuda lokala offentligheter
- Ge möjlighet till politisk mobilisering
- Skapa och ackumulera socialt kapital

Arena för en gemensam identitet och självförtroende som motstånd till den "urbana normen"

- Det lokala civilsamhället samlar organisationer som traderar den lokala historien och platsens traditioner
- När de som bor i lokalsamhället kommer samman kan en gemensam identitet ta form på landsbygdens villkor
- Den gemensamma identiteten och medvetenheten om att ha gemensamma problem kan skapa självförtroende som kan leda till handling
- En gemensam identitet formas också gärna som politiskt motstånd till den urbana normen och centrering av makt

Erbjuda lokala offentligheter

En lokal offentlighet är en plats där de som bor i lokalsamhället kan bli en politisk kraft. I lokalsamhället finns det platser som kan ...

... utgöra en lokal offentlighet

... agera i offentligheten

... förbereda för offentligheten

Ge möjlighet till politisk mobilisering

- Ideella organisationer i det lokala civilsamhället går samman för att bilda opinion och kämpa för något som är viktigt för lokalsamhället, tex. att få behålla skolan
- Det lokala civilsamhället är kontakten och kommunikationskanalen med kommunen/regionen
- I det lokala civilsamhället finns personer som har stora nätverk och kan samla människor och bli lokalsamhällets röst
- Den politiska mobiliseringen riktas ofta mot regionen/kommunen, men den nationella politiken är inte närvarande

Skapa och ackumulera socialt kapital

- I det lokala civilsamhället skapas nätverk mellan människor som litar på varandra eftersom de har lång erfarenhet av varandra och delar värderingar om lokalsamhället – socialt kapital
- Det sociala kapitalet kan ackumuleras och sparas över lång tid och användas när det behövs
- Det sociala kapitalet är en resurs som kan användas för lokalsamhället, men det kan också exkludera dem som inte anses höra till de täta relationerna

Aktörer och resurser

Individer, organisationer och infrastruktur

- Individer använder organisationer för sina syften istället för att organisationer rekryterar individer som resurser
- Ett lokalt civilsamhälle med organisationer som ofta åtar sig de aktiviteter som krävs
- En osynlig infrastruktur som förmedlar resurser och skapar förutsättningar för nya organisationer och initiativ och som möjligen är av än större vikt i landsbygderna

Exempel: LRFs lokalavdelningar som möjliggörare och legitima strukturer

- Historiskt viktig och närvarande – men nu?
- Färre lantbrukare – vem är man till för?
- Oavsett: historisk legitimitet
- En resurs för att formera nya initiativ
- Viktig social funktion men också något att luta sig mot och ta avstamp i – en infrastruktur
- Betydelsen av geografisk närhet och täta nätverk – socialt kapital

Exempel: Studieförbunden – ett osynligt kitt i det lokala civilsamhället

- Studieförbundens verksamhetsutvecklare fungerar som lokala organisationskonsulter
- Som entreprenörer bär de resurser, kompetenser och kontakter mellan organisationer
- Eftersom den entreprenöriella funktionen är en "biprodukt" av det uttalade uppdraget blir den osynlig
- Som ett osynligt kitt i det lokala civilsamhället skapar verksamhetsutvecklarna nätverk, kommunikation och tillit mellan organisationer som bidrar till den infrastruktur som gör verksamheter och organisationer möjliga

Samhällsförändringar påverkar landsbygden

Exempel: Folkbildningens in-, ur- och återinbäddning i landsbygderna

- Folkhögskolan föds "inbäddad":
  - De första folkhögskolorna startades 1868 för att ge kunskaper som behövdes för att driva och modernisera jordbruket, men också för att ge politisk röst.
- Dagens "urbäddade" folkhögskola:
  - Platsen för ett längre men tillfälligt besök i bygden.
- Hur kan framtidens "återinbäddning" se ut?
  - Folkhögskolor som möter lokala och regionala behov.

Möjliga slutsatser?

- Historien
  - Tillit och den auktoritet/vana som kommer av tradition är resurser i den organisatoriska infrastrukturen som kräver tid för att ackumuleras
- Landsbygden
  - I ett mer begränsat och mindre anonymt socialt landskap än i urbana kontexter kan människor lättare använda den underliggande infrastrukturen
- Individer, organisationer och infrastruktur
  - På landsbygder använder individer snarare organisationer för gemensamma syften än att organisationer använder individer som resurser

Tack!

Följ oss på sociala medier

www.mchs.se

Genom kunskap och stöd gör vi nytta för Sveriges unga och för det svenska civilsamhället.

mucf

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

